List 48. **NOVICE** Tečaj XXXIX.

gospodarske, obrtniške in narodne.

zhajajo vsako sredo po celi pôli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrt leta 1 gold.; pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrt leta 1 gold. 30 kr.

V Ljubljani v sredo 30. novembra 1881.

Mrtvaški zvon je zapel,
ugasnila je najsvetlejša Slovenije luč,
narod slovenski je zgubil svojega očeta:

Doktorja Janeza Bleiweisa

viteza Trsteniškega

ni več med nami, vzela nam ga je nemila smrt.
Včeraj preselil se je njegov preblagi duh
v daljno večnost.
Kakor narod, solzé se tudi
„NOVICE“
za svojim očetom in nevtrudljivim
svojim vrednikom.
Božja mu milost!

Gospodarske stvari.

Razglas

kranjskim živinorejcem o prodaji goved v Ljubljani.

C. kr. kmetijska družba kranjska bode v Ljubljani 9. decembra dopoludne ob 9. uri na dvorišči gostilnice „zum baierischen Hof“ na dunajski cesti po očitni dražbi prodajala iz državne subvencije nakupljene plemenske junce in telice (kakih 5 bikov in 4 telice) štajarskega Muriškega (sivega) plemena.

Ta živina se bode postavila na prodaj za polovico tiste cene, za katero jo družba kmetijska kupi, in se prodá tistemu, kdor največ dá, proti temu, da jo 1) koj plača in 2) se po pismu zaveže, da jo najmanj dve leti za pleme obdrží. K tej dražbi se zato pripuščajo samo kranjski živinorejci.

Centralni odbor c. kr. družbe kmetijske v Ljubljani 25. novembra 1881.

Kako z ozimino spomladi ravnati.

Med vsemi žiti zasluži pšenica največ skrbí, in kdor jo obdeluje, kakor jej gré, temu prinese o žetvi obilni sad.

Če je spomlad, kedar začne pšenica rasti, njiva suha postala, jej boš prav ustregel, ako jo z ojstro brano prevlečeš. Ojstra brana zimsko hudo zatepeno zemljo razdrobí in njivo prerahlja. Zrak pride lože do koreninic, jih zdrami in oživí, plevel se zamorí in pšenično bilje jame znovega gosteje poganjati in obilno rasti. Najbolje je pa njivo o lepem solnčnem vremenu prevleči; in ni se treba bati, da bi to delo njivi škodovalo. To delo je najboljše opravljeno, če je njiva na videz taka, kakor da bi bila še le obsejana, da se le sèm ter tjè kaka zelena travica vidi. Nič ne dé, če se ravno kakošno zeleno pšenično peresce odtrgano vidi, cela kal se malokedaj z brano izruje in iztrga. Čez osem ali štirnajst dni, kakor je vreme, boš videl s kakošnim veseljem bo začelo žito rasti, in veliko gosteje bo od unega, ki ni prevlečeno. V tistih krajih, kjer je omenjena prevlečba v navadi, se vsako drugo poljsko zanemarjenje kmetovalcu lože prizanese, kakor zamuda tega dela o pravem času in pri lepem vremenu. Skrben kmetovalec popustí dostikrat vsa druga, čeravno potrebna dela, da gre le s konjičem ali pa z voliči pšenico prevleč. Kolikokrat se ima njiva prevleči, tega se ne more sploh reči, to se dá najbolj po tem razsoditi, če je zemlja bolj trda, ilovna, zatepena ali pa rahla. Povleče se tako močno, da je njiva povsod, naj bodo razpoke od suše ali kakoršne koli brazde, po nji z zrahljano zemljo pokrita. To delo, ki je žitu prav koristno, se dá ne samo na težki, ampak na vsaki drugi zemlji, kjer je pšenica vsejana, s pridom napraviti, toda na vsaki zemlji se mora dvakrat povleči.

Od spomladanske prevlečbe ozimine rží slavni kmetovalec Thaer tako le učí:

Rži, če se spomladi prevleče, posebno ondi, kjer je v trdi in zatepeni zemlji, ravno tako tekne, kakor pšenici, ako jo ravno ljudjé malokdaj prevleči dajo. Tudi v pečeni zemlji jej prevlečba dobro dé, tode brana ne sme težka, temuč lahka biti in mora lesene zobé imeti, in le takrat naj se prevleče, ko se je uže precej ukoreninila. Če bi pa ržene korenine zimski sren preveč iz zemlje potegnil, ali jih hude sape in piši odkrili, kar se dostikrat na puhli zemlji pripetí, takrat naj se to delo ne z brano, ampak le z valjarjem opravi. Od tega, da je ozimino spomladi prevleči dobro, se bere v naslednjih kmetijskih bukvah: (Das Dechnersche Hauslexikon. Leipzig 1841, 8. Band, Seite 660), iz katerih še to le povzamemo:

Pomladanska prevlečba se posebno pšenici prileže. Ker se potem korenine z zemljo znovega zasujejo, ne gre tega dela opušati, posebno ondi, kjer je ilovna zemlja. Pa tudi v bolj rahli zemlji škode ne storí, če se le na to pazi, da se vlači, kakoršna je zemlja, ali s težjo ali lahkejo brano. Njiva se pa takrat prevleče, kedar začne žito rasti, kedar je vreme za to, ali malega ali pa prve dni velicega travna. Ni se treba bati ozimine spomladi prevleči, to jej nikar ne škoduje, razne skušnje so dovelj pokazale, da se je ondi najbolj obnesla, kjer je bila tako prevlečena, kakor da bi bila njiva vnovič obdelana in obsejana. Naj se jej trava potrga kolikor hoče, koreninam to ne škoduje, ampak vidoma okrevajo in začnó znovega poganjati in rasti, da je veselje. Ako bi pa spomladi ne bilo po njivi veliko pšenice videti, naj se prevleče, gotovo se bo kmalu pokazala in zgostila, da bo kaj, in zares marsikatera setev bi brez tega pomočka pod zlo šla.

K temu pristavimo še to poglavitno vodilo, ki ga Thaer v omenjenih bukvah (3. zvezek stran 64) pri prevlečbi sploh priporoča, namreč:

Pri prevlečbi se mora bolj na lepo vreme paziti, kakor pri rali. Če je zemlja premokra, boš z brano žitu več škodoval kakor koristil, zato ker boš zemljo preveč zmandral in potlačil. Razun tega se pa tudi varuj, da se ne bo zamokla njiva preveč presušila, preden greš z brano na-njo, sicer ne boš nič opravil. Kedar tedaj vidiš, da je vreme za to, pusti vsa druga kmetijska dela na strani in pojdi z brano na njivo.

Gospodarske izkušnje.

Da se železo rje obraruje,

naj se namaže s smolo v masti raztopljeno. Vzame se v ta namen kos smole, velik kakor kurje jajce, ki se v pol kile raztopljene gorke masti tako dolgo meša, da se vse prav dobro pomeša v enakomerno tekočino, s katero se potem namaže železnina. Za dolgo časa je potem železo obvarovano rje.

Drevesa naj se namažejo z apnom jeseni, ne pa spomladi!

Znano je, da naši gospodarji pomladi namažejo debla sadnih dreves z apnom, da dobijo gladko skorjo in da pod skorjo skrite žuželke poginejo. Ker pa spomladi mnogokrat dežuje, in dež kmalu spere apno z dreves, je to delo mnogokrat brezvspešno. Tedaj je mnogo bolje namazati drevesa jeseni. — V tirolskem kmetijskem časniku pa nek gospodar priporoča namazati drevesa z lugom, kateri še bolje pokonča različne škodljive žuželke.

Gospodarske novice.

Postava za zložbo zemljišč.

V seji gospóske zbornice 17. dne t. m. je dr. Habietinek poročal o vladinih predlogih o zložbi (komasaciji) zemljišč, okroženji (arondiranji) gozdov in delitvi skupnih posestev. V glavni debati omenil je kmetijski minister grof Falkenhayn, da so vse deželne vlade in kmetijske družbe, katere je povprašalo ministerstvo za mnenje ljudstva, odločno izrekle, da ljudstvo povsodi

priznava korist zložbe zemljišč. Tedaj je potrebno takoj o tej zadevi kaj skleniti. — Vse postave so se potem sprejele v tretjem branji brez debate in brez določbe, kedaj naj se izvršijo.

* Kakor je našim bralcem uže znano, zaprla se bode pričetkom leta 1882. meja proti Rusiji in Rumuniji. Da tedaj dunajsko mesto ne bode trpelo pomanjkanja mesá, obrnil se je minister kmetijstva do vodstev južne, Elizabetine, Franc Josipove in Rudolfove železnice in spodnje-avstrijskih državnih železnic, naj kolikor mogoče, posebno z zmanjšanjem vožnine, skrbé zato, da Dunaj ne bode trpel pomanjkanja mesá. Vodstva teh in še druzih železnic naj se med sabo sporazumijo ter svoj sklep naznanijo vsaj do 24. dne tega meseca.

* *Pogozdovanje Krasa.* Iz zadnjega zvezka „Poročil kranjsko-primorskega gozdarskega društva“ posnamemo sledeče: Od l. 1879. začel se je Kras na površini 160 hektarjev posebno skrbno nasajati. Okoli Vipave, Št. Petra in Postojne nasajenih je 300.000 listnatih in igličastih dreves, 25.000 topolov in 160 kilogramov pravega kostanja. Kostanj nasadil se je posebno v vipavski dolini, kjer se jih je od 100 sadik 70 prijelo. Denarja izdalo se je 1879. leta 3274 gold. 83 kr., 1880 leta pa 3332 gold. 60 kr. Sadike odgojujejo se v drevesnici pod Rožnikom pri Ljubljani.

Prirodopisne stvari.

Tiči-jezdeci.

Vsacemu je znano, da močneji tiči vsako zimo zapusté naše kraje ter se preselijo v Afriko, kamor morajo čez srednje-zemsko morje leteti brez počitka. Slabši tiči med potjo počivajo na otocih ter po poti zeló oslabé. Nahaja se pa po zimi v Afriki tudi mnogo čisto malih evropskih tičev, katerim male peruti nikakor ne dopuščajo leteti čez morje. Kako li pridejo ti v Afriko? Ali gredó morebiti po suhem čez Malo Azijo? Na to zanimivo vprašanje nahajamo sedaj odgovor v mnozih angleških in amerikanskih časnikih, da mali tiči jezdijo v Afriko na hrbtu večih tičev, posebno pa žrjavov.

Nek dopisnik Novo Jorške „Evening Post“ piše to-le: „V jeseni 1878. l. bival sem delj časa na otoku Kreti v srednjezemskem morji. Dostikrat opozoril me je vaški župnik, s katerim sem mnogo občeval, na žvrgolenje malih tičev, katero je bilo slišati, če je krdelo žrjavov letelo proti jugu. Ko sem mu jaz dejal, da ne vidim nikakih druzih tičev, ko žrjave, zagotovil me je, da je to žvrgolenje malih tičkov, ki sedé žrjavom na hrbtu. In vsi drugi vaščani pritrdili so tudi besedam župnikovim. Ko smo drugič zopet videli krdelo žrjavov, vstrelil je neki ribič med-nje in takoj smo videli nekaj malih tičkov sfrčati v zrak, od kodar so se pa zopet kmalu vrnili na žrjave“.

Tudi naša pastaričica je pozimi v Arabiji zeló pogosto videti in ondašnji Beduini so prepričani, da prijezdi na štorkljah tje.

Dr. pl. Lennep poroča, da se isto tudi godi v Mali Aziji. „Nekateri tiči“ — piše omenjeni pisatelj — „nikakor niso zmožni preleteti vso širjavo srednjezemskega morja, tako posebno taščice, cizki, neki mali ščinkovci in še več sto druzih tičkov, ki bi nikakor ne mogli prestati dolge poti. Vsegamogočni pa, ki skrbí za najmanjšo stvar, je tudi njim dal sredstvo, da pridejo v Afriko. Dal jim je namreč žrjave. Jeseni pride v Malo Azijo mnogo krdel teh tičev, kateri jako naglo leté in z nekim posebnim glasom opominjajo male tiče, da je čas podati se na pot. Lahko je potem videti, kako se vse polno malih tičkov vzdigne žrjavom na hrbet ter se dá prenesti v gorke kraje. Pomladi pridejo pa potem na ravno tak način nazaj.

Lovci v severni Ameriki tudi pripovedujejo, da jezdijo mali ščinkovci na divjih goséh v južno Ameriko.

Mi nimamo vzroka, da ne bi verjeli tega mnogoštevilnim pričam. Vsaj je mnogo dokazov prijateljstva med posameznimi živalmi znanih. Težko bi pa bilo najti ljubeznjivejšo podobico v naravi, kakor velicega tiča, kateri rad pomaga svojemu malemu tovarišu, ki prijetno sedí na njegovem hrbtu in mu krajša pot z milim žvrgolenjem.

„Der Obstgarten“.

Zgodovinske stvari.

Zistanesfeld in Zitilinesfeld.

Spisal Dav. Trstenjak.

Leta 890. dne 20. novembra je cesar Oton II. daroval salcburški cerkvi posestva v Zistanesfeldu. Dotična listina se glasi.... „ad Pettouiam ecclesiam cum decima et duas partes civitatis cum bannis, theloniis et ponte, quae ab antecessoribus nostris illo tradita fuerunt, et ex parte nostra addimus tertiam partem civitatis, quae proprietas Carantani fuit, illique dijudicatum est, eo quod reus magestatis nostrae criminatus est constare, exceptis subnotatis rebus, quas uxori illius propter fidele servitium concessimus, id est in superiore civitate in origentale parte civitatis ipsius curtilem locum, ubi nova ecclesia incepta est,**) atque in inferiori civitate in occidentali parte civitatis ipsius illa curtilia loco, quae in potestate tunc habuit cum hobis C et vineis x in **Zistanesfeld**, ubi nunquam antecessores nostri alicui quicquam dederunt, propter fidele servitium prenominati archiepiscopi tribuimus ad praefactum monasterium sicut acerni duo prope Trauum positi sunt, ex summitate termini, qui uuagreini ***) dicitur, et ita sicut ille uugreini tendit usque dum Treuina fluit in amnem Trauum.“ (Fontes rer. austr. II, 36.)

Iz te listine se prepričamo, da je iztočna meja korotanskega vojvodstva segala do Ptuja (quae proprietas Carantani fuit), in da je korotanski vojvoda Henrik, ker se je proti rimsko-nemškemu kralju Otonu II. bil spuntal, zgubil koroško vojvodstvo, toraj tudi mesto Ptuj, le njegovi ženi je kralj Oton II. pustil še nekoliko posestev v Ptuji. Rečica „Treuuina“ je brez dvombe Drvanja, ki se sicer v Pesnico izliva, ali utegnila je takrat svoje ime ohraniti do svojega izliva v Dravo. Dravina gotovo ne, ker salcburškemu višjemu škofu je moralo na tem ležeče biti, da je v svoji škofiji dobil posestva, ne pa v škofiji oglejskega škofa, v kateri je Dravina tekla. Darovanih deset vinogradov moramo v šentlorenški in polenški fari iskati, a kje je Zistanesfeld? Jaz to polje iščem dol od Ptuja do Središča kraj levega brega Drave, in

*) S tem spisom vred naznanja nam preč. g. Trstenjak v prijateljskem pismu, da je radosten prejel za njegov zadnji spis o rodovini Thurnov od gosp. grofa Thurna, deželnega glavarja kranjskega, zahvalo pisano v lepi in pravilni slovenščini.

Vred.

*) Ta nova ecclesia je brez dvombe cerkev sv. Ožwalda.

**) Wagrein je nemška beseda in označuje raztočje, Wasserscheide.

Na podložnost prebivalcev te okrajine pod salcburškimi škofi še opominja vas zunaj Ptuja: Škofovci.

*

to polje je moralo preje lastnina biti nekega kneza panonskoslovenskega, ki se je imenoval Čistan. Na to kaže eliptično poznamenovanje kraja: Zistanesfeld, staronemški genitiv, primeri: Baldewines hoven, Pezzilines stetten, Eberwines chirchun, to je: Hof des Baldewin, Stätte des Pezzili, Kirche des Eberwin itd.

Ker osebna imena iz debla čist posebno nahajamo pri starih Moravcih, na primer: Čist, Čistslav, Čistilo (ime priče, ko je bila od blatenskega kneza Pribine postavljena cerkev blagoslovljena), nam to pričuje, da je Čistan bil moravski Sloven.

Cesar Oton daruje 17. oktobra l. 985. (Ettenstadt) grofu Rachwinu .... „quindecim mantus regales in villa Razuuai (Razbanje v hoški fari kako malo uro od Maribora) dicta sitos, si ibi inveniantur, si autem ibi inveniri non possunt, in proximis villis, ubi suppleri valeant, tollendos, et in pago Zitilinesfeld vocato.“ („Juvav.“ Anhang pag. 210.) Zitelinesfeld je torej se velelo gornjeptujsko polje od Pohorja do Haloz na desnem bregu Drave, in je tudi ime imelo po prvem koroško-slovenskem lastniku Žetelinu. Pri severnih Slovanih nahajamo osebna imena: Žitor, Žitomir, Žiteslav, Žitian, zaradi sufiksa primeri staroslov. ime: Radelin iz debla: rad. Zistanesfeld in Zitelinesfeld torej niste topični imeni, marveč imeni prvih slovenskih knezov, vladik ali županov, katerim so Nemci posestva vzeli in ž njimi svoje nemške grofe obdarovali.

Ozir po domovini.

Kostanjevica na Dolenjskem.

Zgodovinska črtica; spisal J. L.

(Dalje.)

Kostanjevško mesto je tekom let, izlasti v srednjem veku, marsikatera nesreča zadela.

Leta 1331. so bili Magjari samostan napadli in ga precéj okvarili. Sejem sv. Vida je Friderik mestu podelil 1435. l. ravno zavoljo kvare, katero je po sovražniku (Turku) prebílo. Turški napadi na Kostanjevico so bili izlasti zavoljo nje lege ob meji pogostni. Tako se je 1469. l. velika truma klatila okolo bližnjega Žumberka in Kostanjevice, ter se vtaborila na št. jernejskem polji. V tem letu so Turki okolo 60.000 Slovencev v sužnost gnali. Leta 1494. so Turki zopet dolenjsko stran pustošili. Nemški cesarji (izlasti Maksimilijan) so bili takrat osnovali vojsko iz tako zvanih „landsknechtov“, ki so bili neznano okorno oboroženi vojniki. Mislilo se je, da se bode teh velikih postav Turek kar vstrašil. Toda od 1200 „landsknechtov“, kateri so Kranjsko v tem letu čuvali in slovenskemu kmetu več hudega nego Turku prizadejali, jih je le malo šlo na Turke, ki so okolo Kostanjevice, Pletrij in Mokric razbijali, a še te so bili Turki polovili. Tudi 1545. l. so Turki v okolici razgrajali, toda v mesto niso mogli predreti.

Zgodovina novega veka se pričenja z verskimi homatijami, in v verskih stvaréh tudi v Kostanjevici ni bilo vse v redu. V mestu samem ne slišimo sicer govoriti o luteranskih krivovercih ali celó o protestantskih predikantih, kakoršni so se nahajali proti koncu 16. stoletja v druzih dolenjskih mestih, a bližnja samostana, kostanjevški in pleterski, sta dajala ljudstvu premalo dober izgled.

Leta 1593. je poslal papež posebnega duhovnika — monsignore Fransceco Barbaro se je zval in bil je pozneje oglejski patrijarh — naj nadzoruje cerkve in samostane po Kranjskem.

O kostanjevškem samostanu je izdal naslednje poročilo: „Samostanski red je precéj zanemarjen. Opat ne misli na konfirmacije in benedikcijo, ter poljubno ravná z duhovnim in svetnim blagrom opatije. Za dušno pastirstvo pripušča slehernega duhovnika, in kar ostaje samostanskih dohodkov po odbitih troških za menihe, to smatra za svoje osobno imetje. Razven tega je mnogo pomanjkljivosti, katere so se odpravile. Ker so se pa razne nedostatnosti uže preveč ukoreninile in je samostansko življenje zeló razpadlo, in ker je moja oblast — tako pravi ta papeževi nadzornik — po tem nadzorovanji pri kraji, zato se mora pač dvomiti, da se bode po mojih naredbah ravnalo“.

Toda še slabše je našel v Pletrjah (kartuzijanski samostan med Št. Jernejem in Kostanjevico pod Gorjanci, ustanovljen po celjskih grofih [Hermanu II.] v letih 1374—1391.). Samostan in cerkev z vsemi posestvi sta bila dana krivovercu za 6 let v najem. Papeževi oglednik je našel na tem svetem mestu samo enega samostanskega brata tega reda; vsi drugi so bili posvetni ljudje, poženjeni in največ krivoverci (luterani).

Vse to se je bilo zgodilo baje da s privolienjem deželnih knezov in papeža — tako se mu je pripovedovalo; in on sam temu ni mogel v okom priti. S solznimi očmi in brez vspeha je zapustil ta kraj.

Ko so 1615. l. škofovski komisarji po vsi deželi protestantov iskali in jih preobračali h katoliški veri, zasledili so jih bili v Kostanjevici samo 5, in še ti so se menda brez posebnega ugovora vrnili v naročje stare vere.

Poglejmo, kakošno je bilo mesto v Valvazorjevi dôbi (okolo 1680. l.), ali bolje rekoč, kako nam Valvazor mestece opisuje in slika. Podoba njegova nam ne kaže nikakoršnega mestnega obzidja, kakoršno je utegnilo imeti v 13. in 14. stoletji, če smemo to iz takratnega mestnega pečata sklepati. Okolo mesta je videti naslikan samo plot. Na eni strani mesta se vidi cerkev, farna cerkev sv. Jakoba. Podružna cerkev sv. Nikolaja v mestu se je bila v drugič postavila še le po tem, ko je bil Valvazor opis mesta uže v natis dal, kajti v njem pravi: „In der Stadt hat es nebenst der S. Jakobs-Kirchen ein Schloss, aber sonst gar kleine und schlechte Häuser“. Pri opisu fará pa pripoveduje tudi o podružni cerkvi sv. Nikolaja v Kostanjevici. Grad se na sliki dosta ne odlikuje od druzih lesenih hiš, katerih je bilo leta 1686 — 81. Toda pomisliti je tù treba, da je bil 1663. l. velik požar, v katerem je razven farne cerkve skoraj vse zgorelo, in tudi podružnica sv. Nikolaja. Popravilo se je bilo zatorej mesto v 23 letih tako, kakor ga je pozneje naš nesmrtni zgodovinar videl, slikal in opisal.

Lepo sliko prinaša Valvazor tudi o samostanu. Takratni samostanski predstojnik je bil prelat Rupert. Življenje samostanskih menihov je moralo biti njega dní prav prijetno, kajti večkrat so se ti s svojimi sosednimi malomeščani v mestu (samostan je namreč zunaj mesta) ne malo pošalili, kakor nam naslednja dogodbica spričuje: Leta 1662. (1. dne avgusta) je vložilo mestno starešinstvo na vicedoma kranjskega grofa Fr. Thurn-Valesassina obširno pritožbo o samostanskih menihih, v kateri se posebno ta dogodba poudarja: Nekateri menihi (v pismu so navedena njih imena) so šli na praznik sv. Jakoba po plesu (!) skozi mesto domóv in pri tej priliki meščanskega dečka, Janža Kuharja („Janschen Kuchar“) brez vzroka močno nabili. Deček se je pred njimi umeknil v neko hišo, a menihi so za njim drli, ter hiši okna pobili in duri utrli. Posestnik hiše je potem šel po mestnega sodca. Menihi se na to postavijo s svojimi hlapci in služabniki na most, kjer so se nekako kakor „pol kompanije dragoncev“ s pali-

cami in koli meščanom v bran staviti hoteli. Mestni sodec se je mirno zoper to početje ustavljal, ali eden teh pobožnih očetov (imenom Cvetin) zgrabi mestnega očeta za roko, preteč mu, da bodo njega in druge purgarje v Krko zmetali. Navzlic tem razdražljivim besedam je župan potolažil svoje krotke someščane, da se niso z menihi stepli, marveč kakor pohlevne ovce domú se vrnili. Pritožba pravi naposled, da se meščanom še več druzih krivic godí po služabnikih in podložnikih samostanskih, ki so navadno vsak dan natrkani („angethan"). — Na to pritožbo, katero je Dimitz iz vicedomskega arhiva priobčil, niso dobili Kostanjevčani nikakoršnega odgovora, kajti mogočna beseda prelatova je gotovo več izdala nego pritožba borih malomeščanov.

(Konec prihodnjič.)

Slovansko slovstvo.

* *Cesta do Rima a dále do Neapole a Pompeje.* Sepsal Bohumil Hakl, farář v Hořecích. Nákladem Dědictvím ss. Cyrilla a Methoděje na r. 1881.

Pod tem naslovom je nedavno v Brni izišla krasna obširna knjiga, ki opisuje potovanje v Rim leta 1877., ko se je družbica Čehov mudila tudi en večer v ljubljanski čitalnici. V spomin onemu večeru, ki se je v jako lepi vzajemnosti slovanski obhajal z govori in pesmami, je gosp. pisatelj knjigo poslal čitalnici v spominek. Knjiga ta kaj lepo opisuje Italijo in mesta njena, in pa tudi mesta na poti tje. Tudi Ljubljana je popisana na 17 straneh; morebiti podamo prevod čitateljem našim v enem prihodnjih listov. Knjigi pridejan je tudi popis letošnjega romanja Slovanov v Rim od gosp. Fr. Kožuleka, knezoškofa Olomuškega. Priporočamo jo kot drag spomin pa uže sedaj posebno onim, ki so se udeležili romanja v Rim. Dobiva se v knjigarni Karola Winikerja v Brni.

Šolsko slovstvo.

Prvi poduk. *Navod za poučevanje na najnižji stopinji národne šole z ozirom na Razinger-Žumerjev Abecednik za slovenske ljudske šole.* Sestavil Iv. Lapajne, ravnatelj meščanski šoli v Krškem. V Ljubljani 1882. Založila in tiskala Ign. pl. Kleinmayr in Fed. Bamberg.

To je naslov novi pedagogični knjigi, ki obsega ta-le dva oddelka: Prvi oddelek govorí o poučevanji na najnižji stopinji ljudske šole, o nazornem nauku, o začetnem čitanji in pisanji, o vkupnem izgovarjanji v šoli, o nravsko-verski odgoji, o šolskem redu ali disciplini, o strahovanji, o petji, o nalogi abecednikovi; drugi oddelek kaže: pisanje, čitanje in nazorni nauk (razdeljen v 46 šolskih tednov s primernimi vzgledi za risanje in pisanje). Dodatek obsega osem vzglednih praktičnih poskusov za predvaje. Akoravno je gospod pisatelj, kakor v predgovoru sam pravi, mnogo šolske tvarine v tej knjigi nabral po naših šolskih časopisih (posebno po „Uč. Tovarišu"), vendar moramo reči, da je ta knjiga najboljša in najkoristnejša izmed vseh, kar jih je marljivi gosp. Lapajne še do danes dal na svitlo. Ta „Prvi poduk" bode dobro služil vsem slovenskim učiteljem, posebno pa tem, ki so se po dosedanjih učiteljskih izobraževalnicah izobraževali po večem le v tujem jeziku; ravno tako pa bode ta knjiga dobro ugajala sedanjim izobraževalnicam po Slovenskem, kjer se uže kolikor toliko bolj ozira na materinski jezik v ljudski šoli. Želimo, da bi se ta koristna knjiga brzo razširila po vsem slovenskem šolskem svetu in hitro razprodala in tako se bode pri drugem natisu potem ogladilo še marsikaj, da bode še boljša in dovršena.

Politične stvari.

Prazno veselje.

V zadnjem listu našem je poročal dopisnik z Dunaja, da je več nemških konservativcev izstopilo iz Hohenwartovega kluba in da so osnovali svoj klub, katerega so krstili „klub središča". Naš dopisnik je tudi povedal, zakaj so to storili in da to ni nikakor slabo znamenje razsedanja ali drobljenja državnopravne, vladi Taaffejevi prijazne stranke, marveč le poseben korak, s katerim hočejo nemški konservativci doseči potrjenje Lienbacherjeve šolske postave v gosposki zbornici; v vseh drugih zadevah pa bodo hodili in glasovali, kakor do zdaj, s Hohenwartovo avtonomistično stranko.

Ta čin nemških konservativcev so hudo obsodili celó nekateri listi naših gorá, češ, da so ti katoličani ločili se od Hohenwartovcev zato, ker so jim ti premalo katoliški, in da se vzlasti v narodnih zadevah Slovani od njih nimajo nadejati nobene zanesljive podpore; celó tako so sodili nekateri teh listov, da se tem katoliškim Nemcem Hohenwartov klub zdi preveč slovanski, a da oni ne privoščijo Slovanom nobenih narodnih pravic, kakor tudi liberalci nemški ne.

Največ so pa te vode na svoj mlin napeljali razni judovsko-nemški listi ter zagnali velikansk krik, da vladna stranka razpada in se ruši, da grof Taaffe odslej v državni zbornici ne bo imel večine na svoji strani in da se bodo tako Herbstovci zopet pospeli do vladnega krmila. To je bil vrisk v taboru „ustavovercev", ali ta vrisk je bil prazen, ker — kakor pravi časnik „Tribüne" — če se avtonomna (Hohenwartova) stranka razdelí še v šest ali deset klubov, Herbstovcem to nič ne koristi, k njihovemu klubu ne bo nobeden pristopil.

Taaffejevemu ministerstvu — izvzemši morda edinega ministra Konrada, kateri uže vsem avtonomistom preseda — toraj ta ločitev nemških konservativcev nič ne škoduje; svoj namen z Lienbacherjevim predlogom o skrajšanji obiskovanja ljudskih šol od 8 na 6 let bodo tako dosegli, ker je gospóska zbornica pomnožena s 14 udi konservativne stranke, toraj ima v nji grof Taaffe zdaj uže večino in bo Lienbacherjev predlog lahko sprejet, če bo le Taaffe hotel. Brž ko bo ta predlog sprejet, utegnejo se izstopivši nemški konservativci vrniti v Hohenwartov klub nazaj, če bi to za edinost avtonomistične stranke potrebno bilo.

Kar se posebno nas Slovencev tiče, je morda dobro, da se je to zgodilo. Grof Taaffe, kakor se vsaj do zdaj kaže, si „pomirjenje" in „sporazumljenje narodov" drugače misli, nego narodi sami. V tem obziru utegnejo ž njim zadovoljni biti k večemu Herbstovci (nemški liberalci in judje), ker jim še prav nič na noge stopil ni in trpí celó, da državni uradniki mu nasprotujejo in spodbijajo namere njemu dobrovoljne avtonomistične stranke; vsi drugi narodi pa dozdaj od Taaffejeve politike nimajo druzega, kot golo vero v njegovo dobro voljo, pa tudi ta vera se pri nekaterih, posebno pri Slovencih, uže hudo majé, ker ni videti nikakoršnih izdatnih dejanj. Najhujša oteklina po prejšnjem ministerstvu je liberalna šola, ta skli vse narode, Nemce, Slovane in Lahe; in ravno ministerstva za uk načelnik je baron Konrad, od katerega v tem obziru ni nadjati se nobene zboljšave in ki je v sedanjem ministerstvu podoben črni ovci med belimi. Nemški konservativci dobro vedó, da njihovih namer o zboljšanji šolstva in olajšanji šolske dolžnosti Konrad ne bi podpiral, in da, če jih prav tudi gospóska zbornica sprejme in cesar postavo potrdi, bo Konrad kot najviša izvrševalna oblast vendar kolikor toliko storil, da bi se namen postave ne dosegel popolnem ali vsaj tako brž ne.

Proti Konradu je toraj namerjen izstop nemških konservativcev, kajti on je največi vozel v Taaffejevem ministerstvu. In če se jim posreči s tem, da bodo pokazali Taaffeju resnobnejše lice, zvrniti Konrada z ministerskega stola, no — potem jim bo ves svet hvalo pel, le tisti nemško-judovski listi, ki zdaj vriskajo zarad „razdora“ v Hohenwartovemu klubu, bodo kislo držali se, ker če Konrad pade, nimajo v ministerstvu nikogar več svoje vere.

Morda bo ta korak nemških konservativcev Taaffeja vendar nagnil do veče odločnosti in resnobnosti. Njegova zaslomba je le avtonomistična stranka, to je: češki, poljski in Hohenwartov klub in ker večina teh ni ravno velika, bo sprevidel, da ne sme nikogar zanemarjati izmed svojih prijateljev, in tako utegnejo tudi naši slovenski poslanci priti pri njem v večo veljavo, nego so zdaj, kakor je čutiti. Če le kakih 15 poslancev popusti Taaffeja, pa nima večine v zbornici za se, in tako bo prisiljen, nekoliko bolj ozirati se na njihove želje, kakor je to do zdaj delal.

Iz teh razlogov vsa ta reč ni tako žalostna, kakor se nekaterim naših listov zdi, in tudi naši nasprotniki nimajo pravega vzroka radovati se. Mi še zmiraj upamo, da so za Avstrijo napočili boljši dnevi in da liberaluško-judovsko gospodarstvo ne bo prišlo več na krmilo.

Mnogovrstne novice.

* *Belega raka* vjel je pretekli mesec neki ribič v Osiaškem jezeru na Koroškem. Rak meri 10.3 cm. po dolgosti ter je lepe bele barve. Kupil ga je znani umetni riborejec g. Schagl za dunajski akvarij.

* *Sadnen vrt v petem nadstropji* ima nek hišni posestnik v Parizu. Na strehi svoje hiše v Washingtonskih ulicah zasadil je namreč 18 metrov nad površino ceste pravcat saden vrt, v katerem odgaja kacih 40 hrušek v velikih posodah napolnjenih z najboljšo zemljo. Vsako leto donašajo mu krasnega sadú, lepšega ko marsikateri drug navaden vrt. Med hruškami nasadil je mnogo grmovja, posebno grozdičja in malin.

* *Konja z očali* ima nek živinorejec v Zwicka-u na Saksonskem. Konj se je mnogokrat plašil in zdravnik pripisal je to napako veliki kratkovidnosti. Spreten optik napravil je tedaj primerne očali in konj bil je ozdravljen napake.

* *Jabolčno drevo*, ki je letos trikrat cvetelo, stojí v Rékasu na Ogerskem. Dvakrat je doneslo sad in pričetkom tega meseca jelo je v tretjič cvesti.

Naši dopisi.

Z Dunaja 20. nov. — Slovanski dijaki tukajšnjih visokih šol priredijo 24. dne novembra slavnosten večer na čast ruskemu slikarju Vasiliju Vasiljeviču Vereščaginu, kateri je imel svoje slavne slike iz rusko-turškega boja zadnje tri tedne tukaj razstavljene. Slavnosti udeležila se bodo dijaška društva: „Akademicky spolek“, „Slovenija“, „Zora“, „Sič“, Bukovina, „Društvo hrvatskih tehnika“, „Tatran“ in provizoričen odbor hrvatskih vseučiliščnikov. Večer bode brž ko ne počastil tudi slavni umetnik sam, ki ima te dni priti na Dunaj.

V Gorici 27. nov. — Posebnega nimam kaj pisati; pač nekaj imam, kar veljá več, ko vse drugo. Kakor nas je bilo prestrašilo nepričakovano naznanilo, da je naš velečastiti „oče“, gospod dr. J. Bleiweis vitez Trsteniški, nevarno zbolel, tako so nas razveselila in potolažila poročila — v časnikih in privatna — da mu je spet odleglo in da spet uže kaj dela za drage mu „Novice“. Če katera prošnja Slovencem iz dna srcá gre, je gotovo ta: Ohrani nam, mili Bog, nenadomestljivo „očetovo“ zdravje in življenje! *) — Od 1. do 8. decembra t. l. bomo imeli pri sv. Ignaciji po 3krat na dan izredne slovenske pridige. Imel jih bode slavnoznani misijonar, naš rojak O. Franc Dolijak. Ker je letni čas prav ugoden, udeleževalo se bode pridig gotovo tudi obilno ljudí iz bližnjih vasí. — Ogenj se je bil vnel v tukajšnji fabriki vžigalnih klinčkov, pa so ga v kratkem pogasili; vendar je za kakih 1000 gold. škode. — Naš prevzvišeni knezonadškof dr. Andrej Gollmayr dovršijo jutre (28. t. m.) 84. leto svoje starosti in so zmeraj trdnega zdravja.

Iz Kostanjevice 19. nov. (*Novo bralno društvo.*) Od 17. t. m. imamo tudi v Kostanjevici bralno društvo s pravili od sl. vlade potrjenimi. Pozno sicer si je Kostanjevica osnovala društvo, kakoršno imajo po Slovenskem skoraj vsi, količkanj boljši kraji, a bolje je pozno, ko nikdar. Tudi Kostanjevičanje bi bili uže pred tremi leti radi osnovali bralno društvo, ki bi bilo pa po posebni previdnosti nekaterih moralo imeti dve glavi: eno slovensko in eno nemško. Tako so mislili, bi se vstrezalo vsem, Slovencem in tudi tistim Nemcem, ki jih še v Kostanjevici ni, in jih menda nikoli ne bo. Pa sl. deželna vlada ni privolila, da bi se bil tak dvoglavati spaček rodil, zato smo pa še nekoliko potrpeti morali, dokler je prišel čas, da se je osnovalo sicer še majhno, a vendar čisto slovensko bralno društvo. Upati je, da bo iz male sadike zrastlo čvrsto drevo, ki bo dobro oskrbovano rodilo obilo dobrega sadú. Kakor vsaki novi napravi, se tudi našemu bralnemu društvu ne manjka protivnikov, in to še med takimi ljudmí, ki bi prisegli, da so vrli narodnjaki. Taki vrli narodnjaki bi bili radi bralno društvo menda zato, ker ni nemško, še v klici pokončali. Ko so izvedeli, da smo pričeli slov. bralno društvo snovati, précej so se zbrali ter osnovali za se bralno društvo brez pravil, tako, da so zložili razne nemške časopise v neki gostilnici, katere je ravno ta ali oni imel. Vendar to našemu društvu ni celó nič škodilo, temveč mu je bilo še v prid, ker je osnovalni odbor vsaj v miru zamogel sostaviti pravila, ter se je tudi vedel ogibati prijateljev, ki bi utegnili biti narodni stvari bolj v kvar, kakor v korist. Prve težave so premagane; odbor je sostavljen iz samih rodoljubnih društvenikov, kateri se ne bodo vstrašili niti dela, niti zabavljic, temuč se bodo trudili doseči prvi in pravi namen bralnega društva, pomagati k oliki tukajšnjega prebivalstva. Upati je, da se bodo tudi sedanji protivniki kmalu spreobrnili v prijatelje in podpornike novemu društvu, ter da bomo kmalu vsi delali z združenimi močmi v eno in isto svrho, v korist našega naroda. L. A.

Iz ilirsko-bistriškega okraja 27. nov. — Vendar je tedaj istina postala, kar se je uže večkrat po časopisih pisalo in govorilo o vodi Bistrici, po kateri Tržačani uže dolgo hrepené. Več let so gospodje Tržačani prihajali v Bistrico dobro jest in pit in vračaje se so si za spomin jemali v steklenici vode in jo nosili v Trst pokušat. Znano je, da ni daleč okoli tako čiste in pitne vode, kakor naša Bistrica; zato se pa tudi tržaškim lahonom po nji skomine delajo. Ako ta kupčija obveljá — kar pa Bog obvaruj — bi mnogim daleč na okolo (do 4 ure) vzela znamenit vžitek, posebno o hudi suši, ker voda ni velika, tako, da jo 6leten otrok lahko prebrede. Zato je pa tak šum in krik pri drugih Bistričanih, kakor tudi po vseh drugih vaséh daleč do Kastavščine in po Čičariji za vodo, kam da bodo hodili na meljo. Ljud-

*) Kakor vidite v današnjih „Novicah“, je blazega gospoda pobrala uže nemila smrt. Žalost! Vred.

stvo pravi: železnica nam je ves zaslužek uničila, Tržačani pa do kraja življenje. Voda jim je pa tù pol življenja! Bistričani sami so se se ve da radi podpisali, ker bodo tolike svote potegnili. in jim bode še vse drugo razun vode ostalo. V kupčijski pogodbi je paragraf, da vzamejo Tržačavi vodo samo od 8. ure pa do 6. zjutraj, drug paragraf pa pravi, da bodo toliko vode vzeli, kolikor je bode. In to na 12.000 metrov in še več. Tržačani dobro vedó, da bodo vso vodo pobrali, zato so pa tudi obljubili 2 do 3 vodnjake napraviti! — Prodaje vode ne bode samo Bistrica občutila, ampak še 4 okraji bodo zadeti. Ker je ta voda toliko imenitna in gre za vžitek toliko ljudstva, se trdno zanašamo na našega, za blagor ljudstva čez vse vnetega in skrbnega okrajnega glavarja gosp. viteza Globočnika, da nas bo pred toliko nesrečo vsaj on ubranil in varoval, da ne bo ljudstvo še večih nadlog trpelo, kot jih zdaj trpí! — Pa še nekaj veselega: Sliši se, da misli blagi gosp. D. (ki je tudi pogorelcem v Knežaku 100 gold. podaril) onim sirotam, katerih posestva je za male tisoče pokupil, hiše prepustiti, kar je jako blagodušno in usmiljeno! O.

Iz Borovnice 21. nov. (*Poslano.*) V zadnji številki vašega cenjenega lista je bil od tukaj dopis s podpisom K. natisnen. Ker pa sem bil od nekaterih naših ljudí kot pisatelj onega dopisa natolcevan, zato sem prisiljen sl. vredništvo prositi, da blagovoli naznaniti, da jaz nisem tega članka pisal.

Josip Keržič, oino-pomolog.

Podpisano vredništvo potrjuje popolno resnico tega dopisa. *Vred.*

Iz Ljubljane.

† Doktor Janez Bleiweis.

S solznim peresom zapišemo to ves slovenski svet stresajočo novico, ker žalibog sgodilo se je to, česar nikakor nismo še pričakovali. V zadnjem listu smo s težko roko pisali, da je oče Slovencev obolel, a vendar nam je bilo v tolažbo še to, da smo mogli pristaviti, da mu je odleglo in da se je smrt odmaknila daleč od njegove postelje. Varali smo se! Po kratkem odnehanji je slavnega in preblazega bolnika prijela v petek bolezen še huje in ga ni več spustila, da je moral izdihniti svojo blago dušo.

Dan 29. novembra t. l. je tisti nesrečni, ko je izgubil narod slovenski svojega očeta in nenadomestljivega voditelja, a družina njegova ljubega in milega očeta. Otrpnilo je srce, ki je vse, vse in vsigdar za narod bílo.

Žaluj národ, domovina žaluj! Ni ga več tistega, ki je bil ponos tvoj!

Res, prebritko nam je poročati o dogodbi, ki, čeravno pričakovana in neizogibljiva, je prišla vendar prenaglo in potrla nas, kakor bo potrla vse slovenske pokrajine. Začetkom preteklega tedna je bil dr. Bleiweis, ki je vsak dan hodil ven, jel domá ostajati in nadlegovalo ga je prehlajenje; v sredo je pa vendar toliko okreval, da se prijateljem in častilcem, ki so ga obiskovali, trden zdel in niso mislili, da bo kaj hujega. V petek pa ga je zopet huje prijelo, zdravniki dr. Valenta, dr. Schiffer in njegov sin dr. Karol Bleiweis so kmalu spoznali, da slabotno telo blazega gospoda ne bo moglo se dolgo vstavljati pritisku bolezni, čeravno je duh bil neprenehoma zdrav in krepek. Res, čuda vredno je bilo, kako se je prav do zadnjega brigal za svoje „Novice“ tako, da mu je vrednikovo pero prav smrt iz rok izvila. Za več kot pol današnjega lista je on še vedel, akoravno pisati roka ni več mogla.

Ko se je zvedelo o hudi dragemu življenju preteči nevarnosti, je postalo vse mesto nemirno. Neprenehoma so hodili in pošiljali ljudje vseh stanov popraševat po njegovem zdravji, deželni predsednik g. Winkler je bil celó še pred smrtnim trenutkom pri njem. Četrt ure po polnoči je udarila zadnjikrat žila, potem je zastala po otrpnenji pljuč. Srce je nehalo biti. — —

Zjutraj si videl po mestu le tužne obraze, še celó nasprotniki naši so mrknili; mrtvaški bron je povedal vsakemu, da umrl je poštenjak, narodu pa, da je smrtna kosa pokosila velikana. Solze, žalost, molitev — vse to je bilo videti po mestu, le veselega obraza ne. Ugasnila je bila življenja luč prvemu Slovencu, prvemu Ljubljančanu; na Ljubljano se je vlegla gosta megla žalosti, ki je vsakemu — dá — vsakemu stiskala prsi.

In zdaj?! Mili nam Bog! Zdaj se podviza vse, skazati svoje sočutje do blazega Ranjcega s krasnimi venci, katerih je do zdaj, ko to pišemo, uže nad 50, (med drugimi je ljubljanskega mesta državni poslanec vitez Schneid iz Gorice poslal krasen venec z napisom „nenadomestljivemu prijatelju“), vse dere v mrtvaško hišo kropit nenadomestljivega Ranjcega in gledat obraz minulega, čegar duša se uže v večnem raju veselí.

Pogreb bo jutri v četrtek 1. decembra popoldne ob štirih.

Hladneje poročilo o njegovih zadnjih urah in obširneje črtice bomo priobčili brž, ko se nam vleže vsaj nekoliko žalost, ki nam prsi stiska in roko ustavlja ter nam v pero sili vedno le — solze.

Da, solze!

Vreden jih je Ranjki, naj mu tekó!

— Kakor zvemo ravnokar, nameravajo jutri v četrtek 1. decembra ob štirih popoldne, ko bo v Ljubljani dr. Bleiweisov pogreb, po vseh cerkvah po deželi zvoniti. Gotovo lepa misel, naj pojó zvonovi očetu naroda povsod, kamor pride žalostna novica o njegovi smrti!

— (*Vence za dr. Bleiweisa*) so si telegrafično naročili med drugimi Slovenski poslanci, nadalje vsled enoglasnih klubovih sklepov: Češki klub z napisom na belo-rudečem traku: „Nesmrtelnym zasluham Dr. Jan. Bleiweisa klub česky v rade říšské“ — in Hohenwartov: „Klub des rechten Centrums“. Vsi trije naročeni venci izdelujejo se iz lavora v veliki krasni obliki.

— Dr. Fr. Vok, beležnik v Vipavi, imenovan je beležnikom v Ljubljani.

Novičar iz tujih in domačih dežel.

Z Dunaja. — V obeh zbornicah državnega zbora se delo začenja: v gosposki zbornici, kateri je zdaj zagotovljena konservativna večina, ima kmalu v obravnavo priti Lienbacherjev šolski predlog po sklepu poslaniške zbornice, — ta pa je svojim odsekom v posvetovanje dala postavi o poštnih hranilnicah in o skladanji zemljišč; zadnja je za kranjsko deželo in njena skoraj čisto razkosana zemljišča največe važnosti. — Klub desnega središča (Hohenwartov) šteje zopet 42 udov, sredíščni klub pa uže le 17; pričakuje se, da se tudi ti kmalu vrnejo v svoje staro gnjezdo.

Prošnja. *V imenu založništva „Novic“ prosim uljudno vse častite dopisnike in prijatelje našega lista, da blagovolijo „Novicam“ tudi za naprej ohraniti vso staro prijaznost in podporo, da nam bo moč, „Novice“ ohraniti v duhu nespremenjenem, katerega so se stanovitno držale do svojega XXXIX. tečaja. — Založništvo bo radovoljno vso svojo skrb obračalo v ta namen.*

Dr. Poklukar.

Odbor Narodne čitalnice Ljubljanske in odbor Matice slovenske v svojem in v imenu vseh narodnih društev naznanjata pretužno vest, da je preslavni

Dr. Janez vitez Bleiweis-Trsteniški,

vitez avstrijskih redov železne krone III. vrste in Franc-Josipovega reda, ruskega Vladimirovega reda; predsednik Slovenske Matice in čitalnice ljubljanske; c. kr. profesor; deželni poslanec; tajnik c. k. kmetijske družbe; vodja živinozdravniške šole; pravi član jugoslavenske akademije znanosti in umetnosti v Zagrebu; častni član mnozih učenih društev; častni meščan ljubljanskega, kranjskega in mnozih drugih mest in trgov, častni občan skoro vseh slovenskih srenj itd. itd. itd.,

rojen v Kranji 19. novembra 1808. leta, po kratkej bolezni, prejemši sv. zakramente za umirajoče, danes ob pol 1. uri zjutraj izdihnil svojo blago dušo.

Svečani sprevod bode v **četrtek dné 1. decembra ob 4. uri popoldne** iz lastne hiše drazega pokojnega pred knezoškofijsko palačo.

Častite članove vseh narodnih in druzih društev uljudno vabimo, da se sprevoda visokospoštovanega nepozabljivega nam očeta in ljubljenca naroda slovenskega udeležé v obilnem številu.

V Ljubljani dné 29. novembra 1881.

Odbor
Narodne čitalnice Ljubljanske.

Odbor
Matice Slovenske.

Sprevodni red

za pogreb gospoda dr. Janeza viteza Bleiweisa-Trsteniškega 1. dne decembra.

Sprevod gre ob 4. uri popoldne od lastne hiše pokojnega preč knezoškofijsko palačo, po glavnem in starem trgu, čez Šentjakobski most, po bregu, Turjaškem trgu, gosposki ulici, memo gledišča, Ovijačeve hiše in čitalnice, po Dunajski cesti v cerkev sv. Krištofa in od tod na pokopališče.

1. Črni prapor. 2. Nosilci vencev. 3. Ljubljansk meščan sè svečo. 4. Trije župani iz Ljubljanske okolice sè križem. 5. Godba. 6. Sokol sè zastavo. 7. Národna društva, tuja in Ljubljanska, sè svojimi zastavami (razen Matice slovenske in Ljubljanske čitalnice). 8. Ljubljanska požarna straža. 9. Društvo Kranjskih vojaških veteranov. 10. Gospodične z vencem. 11. Deputacija gospâ. 12. Red usmiljenih sester. 13. Preč. oo. frančiškani in drugi redovniki. 14. Ljubljansk meščan, ki nosi redove pokojnega. 15. Preč. duhovščina. 16. Truplo pokojnega nosijo župani iz ljubljanske okolice; meščanje in kmetski župani sè svečami. 17. Rodbina. 18. Čitalnica Ljubljanska. 19. Matica slovenska. 20. Glavni odbor kranjske kmetijske družbe. 21. Društvo kranjskih zdravnikov. 22. Vrhovni državni, civilni in vojaški dostojanstveniki. 23. Deželni odbor Kranjski, državni in deželni poslanci. 24. Mestni zastop Ljubljanski. 25. Kranjska trgovinska in obrtna zbornica. 26. Uradi. 27. Domači in tuji posli. 28. Ostalo žalujoče občinstvo.

Društva se zberó točno ob 3. uri popoldne na cesar Jožefovem trgu pred staro hranilnično hišo. — Reditelji sprevoda so: gg. Franc Doberlet, Franc Drenik, Josip Pfeifer, Hugon Turk in Ignacij Valentinčič.

Odgovorni vrednik: Alojzi Majer. — Tisk in založba: J. Blaznikovi nasledniki v Ljubljani.